

Legal update

Listopad 2024

Weinhold Legal

Obsah

Aktuality v legislativě

Novela zákona o nemocenském pojištění

Aktuality v judikatuře

Je právo na fair exit základní právo akcionáře?

Promlčitelnost práva akciové společnosti na splnění vkladové povinnosti

Informace uvedené v tomto bulletinu jsou prezentovány na základě našeho nejlepšího přesvědčení a poznatků získaných v době, kdy byl tento text dán do tisku. Nicméně, konkrétní informace vztahující se k tématům uvedeným v tomto bulletinu by měly být konzultovány dříve, než na jejich základě bude učiněno jakékoliv rozhodnutí.

Bankovníctví, finance a pojišťovnictví:

Daniel Weinhold, Václav Štraser, Ondřej Tejnský

ESG – Firemní udržitelnost

Tereza Hošková

Fúze a akvizice:

Daniel Weinhold, Václav Štraser

Insolvence a restrukturalizace:

Zbyšek Kordač, Jakub Nedoma

IT, media, telekomunikace:

Martin Lukáš, Jakub Nedoma, Michal Przewczek

Nemovitosti:

Pav Younis, Václav Štraser

Ochrana osobních údajů:

Martin Lukáš, Tereza Hošková, Daša Aradská

Pracovní právo:

Eva Procházková, Daša Aradská,

Ondřej Tejnský

Slovenské právo:

Tomáš Čermák, Karin Konečná

Správa rodinného majetku:

Milan Polák, Zbyšek Kordač, Michaela Koblasová

Soudní a rozhodčí řízení:

Milan Polák, Zbyšek Kordač,

Michaela Koblasová, Michal Švec

Soutěžní právo / právo EU:

Tomáš Čermák

Start-upy, venture kapitál a kryptoměny:

Pav Younis, Martin Lukáš, Jakub Nedoma, Michal Švec,

Ondřej Tejnský

Veřejné zakázky a veřejný prostor:

Martin Lukáš, Tereza Hošková, Monika Švaříčková

Aktuality v legislativě

Novela zákona o nemocenském pojištění

Dne 25. října 2024 schválila ve 3. čtení Poslanecká sněmovna vládní návrh zákona, kterým se mění zákon č. 187/2006 Sb., o nemocenském pojištění (dále jen „**Novela**“). Návrh zákona se týká zejména problematiky provádění nemocenského pojištění a oblastí souvisejících. Obsahuje zejména opatření k zavedení elektronizace dávek, zavedení ošetřovného pro osoby samostatně výdělečně činné (dále jen „**OSVČ**“), změny při určování místní příslušnosti u zaměstnavatelů a zpřesnění týkající se pojištění OSVČ a zaměstnanců. **K tomuto návrhu Novely připravené ministerstvem práce a sociálních věcí se musí do 5. prosince 2024 vyjádřit Senát České republiky.**

Ošetřovné

Navrhuje se zavedení nároku na ošetřovné pro OSVČ a zahraniční zaměstnance účastné na nemocenském pojištění a dále i pojištěné zaměstnance pracující na základě dohody o provedení práce, dohody o pracovní činnosti a zaměstnání malého rozsahu, jedná-li se o pracovní poměr nebo dohodu o pracovní činnosti.

V případě, kdy výše uvedení pojištěnci budou hradit pojistné na nemocenské pojištění ve stejné výši jako ostatní pojištěnci, jeví se jako krajně nekorektní neposkytovat těmto vyjmenovaným pojištěncům úplnou sociální ochranu, tzn. nároky na všechny dávky nemocenského pojištění včetně ošetřovného.

Historicky bylo ošetřovné sice poskytováno vždy jen těm pojištěncům, kteří měli pevně rozvrženu pracovní dobu. Ovšem s ohledem na vývoj a proměny společnosti se mění i potřeby a možnosti lidí, na které je nezbytné reagovat. Dnes již mnoho zaměstnanců v pracovním poměru má možnost využívat flexibilní pracovní dobu, která není pevně rozvržena. Naopak pracovní doba některých zaměstnanců na „dohodu“ nebo OSVČ musí být pevně stanovena, pokud souvisí např. s činností provozovny nebo poskytováním služeb obyvatelstvu.

Dalším aspektem podporujícím vznik nároku na tyto dávky je i zavedení povinnosti platit pojistné na nemocenské pojištění pro všechny pojištěnce, které musí nově hradit od 1. ledna 2024.

Elektronizace

Hlavním cílem novely zákona o nemocenském pojištění je elektronizace v rozhodování o potřebě ošetřování nebo dlouhodobé péče, vystavování žádosti o peněžitou pomoc v mateřství, a o otcovskou včetně elektronizace dávkové agendy. **Jde především o:**

- ▶ zpřehlednění a zrychlení procesů výplaty ostatních dávek nemocenského pojištění obdobně jako je tomu u nemocenského,
- ▶ snížení administrativní zátěže zaměstnavatelů a zaměstnanců,
- ▶ užití elektronizace k poskytování aktuálních informací zaměstnavatelům o vzniku, trvání a skončení sociální události zakládající nárok na dávku nemocenského pojištění, jejich zaměstnanců,
- ▶ využití elektronizace k poskytování aktuálních informací zaměstnancům o stavu vyřizování jejich dávky při potřebě ošetřování, žádosti o peněžitou pomoc v mateřství, o dlouhodobé ošetřovné a o otcovskou,
- ▶ úpravu procesů tak, aby podporovaly principy, jako je úplné elektronické podání nebo klientské elektronické služby.

V rámci úplné elektronizace ostatních dávek nemocenského pojištění postačí oznámení pojištěnce zaměstnavateli o nastalé sociální události, na základě tohoto oznámení dojde k odeslání **ePodání** zaměstnavatelem, jenž bude obdobou současné elektronické „Přílohy k žádosti o dávku“ se všemi údaji potřebnými pro zpracování dávky.

Informace budou předávány obdobně jako je tomu v současné době u **eNeschopenky**, tzn., že ošetřující lékař oznámí České správě sociálního zabezpečení (dále jen „**ČSSZ**“) nastalou sociální událost, s tím že ostatní informace potřebné pro rozhodování o nároku na dávku a její výši budou vycházet od pojištěnce, zaměstnavatel bude tyto informace předávat ČSSZ pouze formou elektronického podání.

Legal update

Listopad 2024

Weinhold Legal

Některé další změny

V zákoně o nemocenském pojištění se ruší pojem „izolace“. Izolace se nebude již považovat za karanténu, ale za dočasnou pracovní neschopnost. Bude tedy také shodně platit, že vznik dočasné pracovní neschopnosti je dán, jestliže zdravotní stav odůvodňující izolaci nedovoluje vykonávat dosavadní pojištěnou činnost. Tedy rozlišování dočasné pracovní neschopnosti na dočasnou pracovní neschopnost s izolací a karanténu vede v praxi jen ke zbytečně komplikovaným situacím.

Podobně se ruší i pojem **domácký zaměstnanec**, neboť tento institut se v současné době při čteném využívání práce z jiného místa (home office) jeví jako překonaný.

U zaměstnavatelů nově se přihlašujících do **registru zaměstnavatelů u ČSSZ**, nebo u zaměstnavatelů, kteří změni sídlo, nebo místo vzdové účtárny, nebo zřídí novou vzdovou účtárnu bude nově místně příslušnou ÚSSZ určovat ČSSZ, která po obdržení přihlášky do registru zaměstnavatelů neprodleně zaměstnavateli sdělí, jaká ÚSSZ je pro něj místně příslušná.

K platnosti a účinnosti Novely zbývá schválení Senátem, podepsání prezidentem a uveřejnění ve Sbírce zákonů. **Účinná by měla Novela být dle posledních informací od 1. ledna 2025.**

Aktuality v judikatuře

Je právo na fair exit základní právo akcionáře?

(Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 12. 9. 2024, sp. zn. 27 Cdo 632/2023)

Žalobce se domáhal zaplacení 200.000 Kč s příslušenstvím **z titulu práva na přiměřené zadostiučinění** podle § 131 odst. 4 zákona č. 513/1991 Sb., obchodního zákoníku (dále též jen „**obch. zák.**“), **za porušení základního práva akcionáře obdržet od žalované dle § 186a odst. 1 obch. zák. veřejný návrh smlouvy na odkup akcií.**

V původním řízení Městský soud v Praze žalobu zamítl s odůvodněním, že právo na veřejný návrh smlouvy nelze považovat za základní právo akcionáře. Tento závěr potvrdil i Vrchní soud v Praze. Žalobce se však proti rozhodnutí odvolal k Nejvyššímu soudu s argumentem, že právo na veřejný návrh smlouvy by mělo být považováno za základní právo akcionáře, zejména když akcionář nesouhlasí se zásadními změnami, které nemůže ovlivnit.

Obchodní zákoník nikterak neupřesňuje, která práva společníka společnosti s ručením omezeným či akcionáře akciové společnosti jsou právy základními, jejichž porušení může vést k povinnosti společnosti nahradit akcionáři i jemu způsobenou nemajetkovou újmu podle § 131 odst. 4 obch. zák. Nejvyšší soud v minulosti mezi tato práva zahrnul právo účastnit se zasedání valné hromady, právo hlasovat na přijímání rozhodnutí valné hromady, a to bez ohledu na to, zda je rozhodnutí přijímáno na zasedání valné hromady či mimo ně, právo na informace, právo akcionáře na podíl na zisku či přednostní právo akcionáře na upsání nových akcií.

Nejvyšší soud přisvědčil, že práva akcionáře lze rozdělit na práva vyplývající z účasti na společnosti, tedy spojená s podílem ve společnosti, a práva vyplývající z vlastnictví podílu. Obchodní zákoník však mezi oběma skupinami práv akcionářů nerozlišuje. Není-li možné určit právo akcionáře ujednáním ve stanovách vyloučit, tedy je-li jeho úprava kogentní, lze jen obtížně přijmout jakýkoliv jiný závěr, než že jde o právo základní i ve smyslu § 131 odst. 4 obch. zák.

Nejvyšší soud uzavřel, že právo akcionáře na fair exit, upravené v § 186a obch. zák., je základním právem akcionáře

ve smyslu § 131 odst. 4 obch. zák. **Zasáhne-li valná hromada do tohoto práva nezákonným usnesením a je-li návrh na vyslovení neplatnosti tohoto usnesení valné hromady zamítnut z důvodů vymezených v § 131 odst. 3 obch. zák., může se akcionář domáhat, vznikla-li mu v příčinné souvislosti s usnesením valné hromady a zásahem do jeho práva podle § 186a obch. zák. nemajetková újma, i přiměřeného zadostiučinění tuto nemajetkovou újmu kompenzujícího.**

Promlčitelnost práva akciové společnosti na splnění vkladové povinnosti

(Usnesení Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 27 Cdo 1606/2022, ze dne 27. 6. 2024)

Navrhovatelka se návrhem domáhala vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady akciové společnosti, jelikož se jí společnost snažila vyloučit za nesplacení emisního kurzu akcií.

Na žalobu soud prvního stupně konstatoval, že vyloučení navrhovatelky ze společnosti pro prodlení se splacením emisního kurzu po více než 25 letech od okamžiku, kdy tak mohla společnost učinit, je „zcela v rozporu s dobrými mravy a zásadou, právo přeje bdělým“ a nemůže požívat právní ochrany“. K podobnému závěru dospěl i Vrchní soud.

Nejvyšší soud stanovil, že právní úprava obchodního zákoníku stanovila, že promlčení podléhá všechna práva ze závazkových vztahů s výjimkou práva vypovědět smlouvu uzavřenou na dobu neurčitou (§ 387 odst. 2 obch. zák.). Vztah mezi akcionářem a akciovou společností, týkající se účasti na společnosti, byl závazkovým právní vztahem řídicím se mimo jiné třetí částí obchodního zákoníku. Znění zákona tak vede k závěru, podle něhož právo na splnění vkladové povinnosti, které je právem ze závazkového právního vztahu, podléhá promlčení. Nicméně jazykový výklad je pouhým prvotním přiblížením se právní normě, jejímž nositelem je právní předpis. Systematický a teleologický výklad však vedou k odlišnému závěru.

Nejvyšší soud dále souhlasil s názorem části odborné literatury, podle které mohou být nepromlčitelná, jsou-li pro to dostatečně závažné důvody, i ta majetková práva, o nichž to sice zákon výslovně nestanoví, ale smysl a účel těchto práv vyžaduje, aby nepodléhala promlčení.

Smysl a účel vkladové povinnosti akcionáře podle Nejvyššího soudu vyžaduje, aby se právo akciové společnosti na její splnění nepromlčovalo. Nepromlčuje-li se právo akciové společnosti na splnění vkladové povinnosti akcionáře, trvá i právo společnosti vyloučit akcionáře, který je se splacením emisního kurzu v prodlení.

© 2024 Weinhold Legal
Všechna práva vyhrazena

Informace uvedené v tomto bulletinu současně nelze chápat jako vyčerpávající popis relevantní problematiky a veškerých možných konsekvencí, a nemělo by na ně být plně spoléháno v jakýchkoliv rozhodovacích procesech ani by neměly být považovány za náhražku specifické právní rady, které by byla relevantní pro konkrétní okolnosti. Weinhold Legal, s.r.o. advokátní kancelář ani kterýkoliv právník uvedený jako autor těchto informací neodpovídají za jakoukoliv újmu, která by mohla vzniknout ze spoléhání se na zde uveřejněné informace. Dále si dovoluujeme poznamenat, že na některé záležitosti v tomto bulletinu uváděné mohou existovat různé právní názory z důvodu nejednoznačnosti příslušných ustanovení, a v budoucnu může převážit jiný než námi uváděný výklad.

Své připomínky laskavě zašlete na e-mailovou adresu: adam.doncev@weinholdlegal.com, anebo kontaktujte osobu, s níž jste obvykle ve spojení. Odhlášení publikací na office@weinholdlegal.com.